

Андрій Пижик,
кандидат історичних наук, доцент,
завідувач кафедри новітньої історії України
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

МОДЕРНІЗАЦІЯ Й РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ У НАУКОВОМУ ДОРОБКУ ВЧЕНИХ НАПН УКРАЇНИ

[Рецензія на оглядове видання: **Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти¹**]

Рецензоване оглядове видання «Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти» підготовлено як науковий результат виконання планового прикладного дослідження «Бібліографічний та аналітичний супровід діяльності Національної академії педагогічних наук України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти» (2020–2022 рр.).

Видання складається зі вступу, списку скорочень та трьох тематичних розділів: «Теоретичне і методичне забезпечення модернізації та реформування освітньої галузі України», «Психолого-педагогічні аспекти модернізації та реформування освітнього процесу», «Впровадження інноваційних технологій у контексті модернізації й реформування освіти».

У першому розділі зосереджено матеріали за темами: «Модернізація і реформування системи освіти як напрям діяльності Національної академії педагогічних наук України» (С. В. Лапаєнко, А. В. Селецький), «Становлення і розвиток освітології як диференціація системного вивчення феномену освіти» (Л. В. Рабаданова), «Інформаційно-аналітичний супровід модернізації і реформування сучасної освіти в умовах форс-мажорних обставин,

¹ Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти : огляд. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт.-упоряд.: Лапаєнко С. В., Агалець І. О., Гуралюк А. Г., Закатнов Д. О., Росток М. Л. та ін. ; наук. ред. Лапаєнко С. В.]. – Вінниця : ТВОРИ. 2022. – 204 с.

ISBN 978-617-552-140-3

<http://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=31498>

<https://lib.iitta.gov.ua/731346/>

трансформаційних змін і цифровізації суспільства (2019–2022 рр.)» (М. Л. Ростока).

Проаналізовано основні напрями діяльності НАПН України. Надано кількісні та якісні показники кінцевої наукової продукції, створеної за результатами діяльності її підвідомчих установ.

Засобами реферативного огляду опрацьовано та узагальнено результати наукових розвідок про суть й методологічні концепти освітології, яка є науковим напрямом, що реалізується на рівні міждисциплінарних досліджень.

Засобами контент-аналізу науково-педагогічної, навчально-методичної, інформаційно-аналітичної та інших джерельних баз визначено випереджальні вектори діяльності НАПН України з досліджень трансформаційних змін і цифровізації суспільства, а також спровокованих ними адаптивних процесів в умовах форс-мажорних обставин сьогодення у сучасному науково-освітньому просторі.

Зроблено висновки, що НАПН України має потенціал для реалізації завдань експериментальної, видавничої, науково-організаційної, науково-експертної, освітньої, міжнародної, науково-інформаційної діяльності, співпраці з органами державної влади і науковими організаціями, представлення наукових періодичних видань та публікацій вчених у світовій системі наукових комунікацій, проведення науково-практичних масових заходів тощо.

У другому розділі представлено аналітичні огляди «Національно-патріотичне виховання: вектори розвитку в освітньому просторі» (І. О. Агалець), «Науково-методичне забезпечення професійної орієнтації учнівської молоді науковцями НАПН України» (Д. О. Закатнов), «Науковий доробок вчених НАПН України з питань духовно-морального виховання в контексті модернізації й реформування освіти» (С. В. Лапаєнко).

Аналітичні огляди присвячено проблематиці виховної роботи з дітьми та молоддю, зокрема, професійної орієнтації учнівської молоді. Проаналізовано публікації, де висвітлено теоретичний і практичний досвід у контексті національно-патріотичного виховання впродовж 2017–2021 рр.

Систематизовано наукові праці, в яких стверджується, що успішний вибір молоддю людиною майбутнього професійного шляху та перших кроків з його практичної реалізації передбачає психолого-педагогічну підтримку, оскільки актуальним для неї є усвідомлений і зважений вибір професії, що потребує створення специфічного організаційно-педагогічного середовища.

Охарактеризовано наукові підходи вчених НАПН України до духовно-морального виховання особистості (філософський, психологічний і педагогічний).

Третій розділ оглядового видання містить аналітичні огляди: «Можливості використання технологій доповненої реальності в освіті» (Н. В. Вараксіна), «Навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти» (Т. І. Годецька), «Використання хмаро орієнтованих технологій в освіті» (А. Г. Гуралюк).

Зазначено, що важливою тенденцією в освітньому просторі є використання технологій віртуальній реальності – модельне тривимірне навколишнє середовище, яке створено комп'ютерними засобами та реалістично реагуюче на взаємодію з користувачами.

Особливу увагу приділено розкриттю психолого-фізіологічних особливостей дорослої людини; урахуванню мотиваційних чинників для

ефективності її навчання та визначенню поняття ресурсів особистості, які впливають на успішність особистісного професійного розвитку.

Констатовано, що хмаро орієнтовані технології спрямовані на створення розподіленого середовища і прийняття рішень, які передбачають кросплатформене поширення й підтримування мережних структур і сервісів. Таким чином, це є передумовою підвищення якості освітніх послуг на основі моніторингу навчальної діяльності й оцінювання її результатів з використанням електронних ресурсів у хмаро орієнтованому середовищі.

Отже, рецензоване оглядове видання «Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти» підготовлено на високому професійному рівні задля забезпечення інформаційно-аналітичного супроводу освіти і педагогіки та відзначається науковою й практичною значущістю.

Видання є своєчасним і актуальним та розраховане на наукових, педагогічних і бібліотечних працівників, здобувачів вищої освіти, а також усіх, хто бере участь у забезпеченні інформаційного супроводу освітньої галузі або цікавиться питаннями сучасного розвитку освіти, педагогіки й психології.

Andrii Pyzhyk,

Ph.D (Historical Sciences), Associate Professor,
Head of the Department of Contemporary History of Ukraine,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

MODERNIZATION AND REFORM OF EDUCATION IN THE SCIENTIFIC WORK OF SCIENTISTS OF NAPN OF UKRAINE

[The peer-reviewed review publication: **Activities of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine regarding scientific and methodological support for modernization and reform of education²**]

The peer-reviewed review publication "Activities of the NAES of Ukraine regarding scientific and methodological support for modernization and reform of education" regarding the scientific and methodological support of the modernization and reform of education" was prepared as a scientific result of the planned applied research "Bibliographic and analytical support of the activities of the NAES of Ukraine regarding the scientific and methodological support of the modernization and reform of education" (2020–2022 yr.).

The publication consists of an introduction, a list of abbreviations and three thematic sections: "Theoretical and methodological support of modernization and reform of the educational sector of Ukraine", "Psychological and pedagogical aspects of

² Activities of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine on scientific and methodological support of modernization and reform of education: Review Publication / the NAES of Ukraine, V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine; [compilers: Lapaenko S. V., Ahalets I. O., Guraliuk A. G., Zakatnov D. O., Rostoka M. L. and others ; scientific ed. Lapaenko S. V.]. – Vinnytsia: TVORY, 2022. – 204 p.

ISBN 978-617-552-140-3

<http://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=31498>

<https://lib.iitta.gov.ua/731346/>

modernization and reform of the educational process", "Introduction of innovative technologies in the context of modernization and reform of education".

The first section concentrates materials on the following topics: "Modernization and reform of the education system as a direction of activity of the NAES of Ukraine" (S. V. Lapayenko, A. V. Seletskiy), "Formation and development of educational science as a differentiation of the systematic study of the phenomenon of education" (L. V. Rabadanova), "Information and analytical support for the modernization and reform of modern education in conditions of force majeure, transformational changes and digitalization of society (2019–2022)" (M. L. Rostoka).

The main areas of activity of the National Academy of Sciences of Ukraine were analyzed. Quantitative and qualitative indicators of the final scientific products created as a result of the activities of its subordinate institutions are provided.

The results of scientific research on the essence and methodological concepts of education, which is a scientific direction implemented at the level of interdisciplinary research, have been elaborated and summarized by means of an abstract review.

The means of content analysis of scientific-pedagogical, educational-methodical, informational-analytical and other source bases have determined anticipatory vectors of activity of the NAES of Ukraine from the research of transformational changes and digitalization of society, as well as the adaptive processes provoked by them in the conditions of force majeure today in the modern scientific educational space.

It was concluded that the NAES of Ukraine has the potential to implement the tasks of experimental, publishing, scientific-organizational, scientific-expert, educational, international, scientific-information activities, cooperation with state authorities and scientific organizations, presentation of scientific periodicals and publications of scientists in the world system of scientific communications, conducting scientific and practical mass events, etc.

The second chapter presents analytical reviews "National-patriotic education: vectors of development in the educational space" (I. O. Agalets), "Scientific and methodological support of professional orientation of student youth by scientists of the NAES of Ukraine" (D. O. Zakatnov), "Scientific progress scientists of the NAES of Ukraine on matters of spiritual and moral education in the context of modernization and reform of education" (S. V. Lapayenko).

Analytical reviews are devoted to the problems of educational work with children and youth, in particular, professional orientation of student youth. The publications were analyzed, which covered theoretical and practical experience in the context of national-patriotic education during 2017–2021.

Scientific works have been systematized, in which it is stated that the successful choice of a young person's future professional path and the first steps in its practical implementation require psychological and pedagogical support, since it is relevant for her to make a conscious and balanced choice of profession, which requires the creation of a specific organizational and pedagogical environment.

The scientific approaches of the scientists of the NAES of Ukraine to the spiritual and moral education of the individual (philosophical, psychological and pedagogical) are characterized.

The third section of the review publication contains analytical reviews: "Possibilities of using augmented reality technologies in education" (N. V. Varaksina), "Adult learning in formal and informal education" (T. I. Godetska), "Using cloud-based technologies in education" (A. G. Guraliuk).

It is noted that an important trend in the educational space is the use of virtual reality technologies – a model three-dimensional environment created by computer means and realistically reacting to interaction with users.

Special attention is paid to the disclosure of the psychological and physiological characteristics of an adult; taking into account motivational factors for the effectiveness of her training and defining the concept of personal resources that affect the success of personal professional development.

It was established that cloud-oriented technologies are aimed at creating a distributed environment and making decisions that involve cross-platform distribution and support of network structures and services. Thus, this is a prerequisite for improving the quality of educational services based on monitoring educational activities and evaluating their results using electronic resources in a cloud-oriented environment.

Therefore, the peer-reviewed manuscript of the review publication "Activities of the NAES of Ukraine regarding scientific and methodological support for modernization and reform of education" was prepared at a high professional level in order to provide informational and analytical support for education and pedagogy and is noted for its scientific and practical significance.

The publication is timely and relevant and is intended for scientific, pedagogical and library workers, students of higher education, as well as everyone who participates in providing information support in the educational field or is interested in the issues of modern development of education, pedagogy and psychology.